

9245 - Baygınlık geçirmekle oruç bozulur mu?

Soru

Oruçlu iken baygınlık geçiren kimsenin orucu bozulur mu?

Detaylı cevap

İmam Şâfiî ve İmam Ahmed'in mezhebine göre Ramazan'da baygınlık geçiren kimse için şu iki durumdan birisinin olması gerekir:

Birincisi:

Bu kimsenin gün boyu baygın kalmasıdır. Yani fecirden önce baygınlık geçirdikten sonra ancak güneş battıktan sonra ayılıp kendine gelmesidir.

Bu durumda olan kimsenin orucu sahih olmaz. Ramazan'dan sonra bu günü kaza etmesi gerekir.

Bu kimsenin orucunun geçerli olmayacağına dâir delil şudur: Oruç, niyet etmekle birlikte orucu bozan şeylerin hepsinden nefsi alıkoymaktır.

Nitekim hadis-i kudsî'de Allah Teâlâ oruçlu hakkında şöyle buyurmuştur:

يَتْرُكُ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ وَشَهْوَتَهُ مِنْ أَجْلِي. (رواه البخاري ومسلم [...])

"... Oruçlu kimse, yemesini, içmesini ve şehvetini benim için terk eder." (Buhârî, hadis no: 1894. Müslim, hadis no: 1151)

Allah Teâlâ, bu hadis-i kudsî'de "terk etme" fiilini oruçluya izâfe etmiştir. Ancak baygınlık geçiren kimseye "terk etme" fiili izâfe edilemez.

Oruçlu iken baygınlık geçiren kimsenin o günkü orucu kaza etmesi gerektiğine dâir delil ise, Allah Teâlâ'nın şu emridir:

وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ... (سورة البقرة من الآية: 185 [...])

"... Her kim de onda hasta veya yolcu olursa (tutamadığı günler sayısınca) başka günlerde kaza etsin..." (Bakara Sûresi: 185)

İkincisi:

Gündüzün bir bölümünde , ister gündüzün ilk vakitlerinde veya ortasında veyahut da sonunda olsun, baygınlıktan ayılıp kendine gelmesidir. Bir an olsa bile yeterlidir.

Bu durumda olan kimsenin orucu sahihtir.

İmam Nevevî -Allah ona rahmet etsin- âlimlerin bu konudaki görüş ayrılıklarını zikrederken şöyle demiştir:

"Bu meseledeki görüşlerin en doğrusu şudur:

Baygınlık geçiren kimsenin orucunun geçerli olabilmesi için gündüzün bir bölümünde ayılıp kendine gelmesi şarttır."

Gündüzün bir bölümünde kendine gelen kimsenin orucunun sahih olduğuna dâir delil şudur: Genel olarak bu kimse, (şuuru yerinde olduğu için) orucu bozan şeylerden kendini alıkoymuştur." (İbn-i Kâsim, "er-Ravdu'l-Murbi' Hâşiyesi", c: 3, s: 381)

Kısaca cevaplamak gerekirse;

Bir kimse, gün boyu -yani fecrin doğuşundan güneş batıncaya kadar- baygınlık geçirirse, orucu sahih olmaz ve o günü kaza etmesi gerekir. Gündüzün bir bölümünde baygınlıktan ayılıp kendine gelirse, orucu sahihtir. İşte İmam Şâfiî ve İmam Ahmed'in görüşü budur. Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- de bu görüşü tercih etmiştir.

Bu konuda bkz: "el-Mecmû", c: 6, s: 346. "el-Muğnî", c: 4, s: 344. "eş-Şerhu'l-Mumtî", c: 6, s: 365)

Allah Teâlâ en iyi bilendir.